СИСТЕМАТИЗАЦІЯ МУЗИЧНОГО АВДІОАРХІВУ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ЗАСАДИ КАТАЛОГІЗАЦІЇ Й ОЦИФРУВАННЯ

Віолетта Дутчак
Доктор мистецтвознавства, професор,
завідувачка катедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва,
Прикарпатський Національний університет ім. Василя Стефаника, Івано-Франківськ

Мирон Черепанин
Доктор мистецтвознавства, професор,
катедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва,
Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, Івано-Франківськ

Анотація
У статті вперше висвітлено процес систематизації, каталогізації та опису авдіоархівів Українського вільного університету. Подано класифікацію архівів за групами, сформованими в ході дослідження. Проаналізовано їх змістове та звукове наповнення. Представлено їхню історичну та музикознавчу цінності з перспективи подальших досліджень.

Ключові слова*: авдіоархів, бобіна, Радіо Свобода, українська діяспора.*

SYSTEMATIZATION OF THE MUSIC AUDIO ARCHIVE OF THE UKRAINIAN FREE UNIVERSITY: PRINCIPLES OF CATALOGING AND DIGITIZATION

Violetta Dutchak
Doctor of Arts, Professor,
Head of the Department of Musical Ukrainian Studies and Folk Instrumental Art,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk

Myron Cherepanyn
Doctor of Arts, Professor,
Department of Musical Ukrainian Studies and folk instrumental art,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk

Abstract
This article presents, for the first time, the process of systematization, cataloging, and description of the audio archives of the Ukrainian Free University. It introduces the classification of these archives into groups formed during the research, analyzing their content

and sound. The historical and musicological value of these archives is examined from the perspective of future research.

***Keywords**: audio archive, reel-to-reel, Radio Liberty, Ukrainian diaspora.*

Культурна спадщина української діяспори охоплює численні матеріяльні й духовні виміри. Вона залишається вагомим джерелом для дослідників в Україні та за кордоном. Упродовж останніх десятиліть спостерігається тенденція до оцифрування та вільного онлайн-доступу для багатьох архівних документів, періодики, авдіозаписів українців за кордоном. Здійснюється не лише каталогізація, але й науковий аналіз архівних джерел, їх систематизація та класифікація. Прогрес активізує оцифрування друкованих, авдіальних та візуальних джерел, можливостей вільного доступу до них. Серед видів архівних джерел української діяспори, що потребують нагального оцифрування, слід вирізнити:

1. Текстові рукописні та друковані матеріяли (документи організацій та окремих осіб, періодика, епістолярій, афіші й програми, мемуари).
2. Медіаматеріяли (радіо- та телепередачі українських організацій за кордоном).
3. Фотоматеріяли.
4. Авдіоматеріяли (вінілові платівки, плівкові бобіни, касети).
5. Відеоматеріяли (відеокасети)[1].

Важлива роль у розвитку наукових та освітніх напрямів діяльности українців за кордоном належить Українському вільному університету. Це одна з найпотужніших інституцій української діяспори, що вже понад сто років репрезентує в світі українознавчий вектор освіти і науки. Український вільний університет (УВУ) постав у 1921 р. на еміграції спершу у Відні (Австрія), і того ж року продовжив свою діяльність у Празі (Чехословаччина). З 1945 р. УВУ функціонує в Мюнхені, Німеччині. Поряд із навчально-освітніми напрямами магістерських та докторантських студій, в УВУ сформована також потужна науково-дослідницька джерельна база — бібліотека й архів, що сприяють дослідникам у різних сферах українознавства. Їх наповнення становить вагому українознавчу культурну цінність в Західній Європі. Бібліотека УВУ охоплює понад 35 тисяч книжкових і періодичних видань, архів — понад півмільйона одиниць документів, які досі поповнюються фондами від окремих осіб та організацій. Наукові збірники та тематичні видання УВУ засвідчують ґрунтовні джерелознавчі можливості Архіву й бібліотеки для науковців, котрі використали їх у своїх дослідженнях[2].

---

[1] Дутчак В., Черепанин М. Оцифрування національної аудіо-музичної спадщини з архіву Українського вільного університету (Мюнхен, Німеччина): історія, сучасність, перспективи. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2023. https://doi.org/10.30525/978-9934-26-319-4-12 — С. 205.

[2] Там само. — С. 209.

Фундаментальні бібліотечні фонди, тематичні й особисті колекції архіву УВУ є важливим джерелом пізнання історії та культури українського народу, що відстоював свою ідентичність в умовах бездержавности та інонаціонального оточення. До формування і збагачення фондів упродовж усієї історії діяльности УВУ докладали зусиль як окремі діячі української діяспори, так і громадсько-політичні, наукові, культурно-освітні та релігійні осередки українців різних країн.

Текстовий архів Українського вільного університету (друковані та рукописні матеріяли) охоплює декілька тематичних напрямів: документи українських емігрантських організацій Німеччини; особові архіви видатних українських діячів — політиків, істориків, педагогів, митців; тематична колекція діяльности українців «таборового періоду» на зламі 40–50-тих рр. XX ст. Доповненням до текстів слугують фото, авдіо- та відеоматеріяли. Загальний науковий аналіз колекцій архіву здійснили О. Яценко і О. Кириленко, проте без деталізації змісту кожної із них[3]. У їх публікації актуалізовано потребу електронного путівника по фондах архіву УВУ і необхідність формування цифрових колекцій.

Серед записів авдіоархіву окреме місце займає колекція унікальних музичних подій, зафіксована радіооператорами й журналістами української редакції Радіо Свободи, що упродовж 1954–1995 рр. функціонувала в Мюнхені. Вони формують основний масив авдіозаписів в архіві УВУ. Їх часовий вимір охоплює 50–90 рр. XX століття, коли українці за кордоном відстоювали свою національну ідентичність, а радянський режим забороняв будь-яке сприйняття мистецької спадщини української діяспори.

Авдіоматеріяли як історичні джерела, репрезентують здобутки композиторів, виконавців, майстрів музичних інструментів, рівень розвитку професійного та аматорського мистецтва українців за кордоном. Архівні авдіоматеріяли охоплюють *музичні звукозаписи* солістів і колективів академічного, фольклорного, естрадно-розважального напрямів; *літературні читання* (проза, поезія, драматургія); записи *суспільно-політичних, релігійних, культурно-мистецьких подій; радіожанри інформаційного* (повідомлення, звіти, інтерв'ю, репортажі, огляди преси), *аналітичного* (огляди, коментарі, бесіди, круглі столи), *художньо-мистецького і художньо-публіцистичного характеру* (нариси, композиції, художнє слово і театр, концерти і Богослужіння — прямі трансляції й записи)[4].

---

[3] Яценко О., Кириленко О. Архів Українського вільного університету в Мюнхені — унікальна культурна спадщина української еміграції в Німеччині. Науковий збірник Українського вільного університету. Т. 20. Мюнхен, 2015. — С. 33–37.

[4] Дутчак В., Черепанин М. Оцифрування національної аудіо-музичної спадщини з архіву Українського вільного університету (Мюнхен, Німеччина): історія, сучасність, перспективи. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2023. https://doi.org/10.30525/978-9934-26-319-4-12 — С. 205.

Звукозаписи — це історично-культурна фіксація мистецьких досягнень свого часу, тенденцій пошуків митців (виконавства, техніки гри, співу, репертуарних жанрових пріоритетів) та естетичних запитів слухацької авдиторії. До звукозаписів належать не лише видані офіційні одиниці авдіоносіїв (платівки, касети, диски). Це і записи концертів, інтерв'ю, зустрічей та круглих столів, урочистостей, зафіксовані та трансльовані у медійному просторі (на радіо, пізніше на телебаченні). Як зазначав відомий український диригент і композитор Олександр Кошиць, звукозаписи в еміграційному середовищі відобразили «необхідність поєднати бізнесові інтереси з інтересами музичними й культурними, дати рекорди (записи) не тільки цікаві й цінні з культурного та музичного боку, а щоб могли задовольнити пересічного покупця»[5]. Звукозапис фіксував інтерпретацію як здобуток виконавців (інструменталістів, співаків, диригентів) для сучасників і майбутніх поколінь. Виконавські звукозаписи порівняно зі слухацькими враженнями чи відгуками критиків залишаються єдиним достовірним джерелом фіксації творчости митців, вагомою основою для історико-виконавських досліджень, своєрідною музичною бібліографією[6]. Звукозаписи архіву — свідчення активної культурно-мистецької діяльности Українського вільного університету, представники якого найчастіше виступали ініціяторами та організаторами більшости заходів. Серед них — концерти і зустрічі, навчальні курси з української мови, літератури, історії та філософії. Оригінали цих записів збережені на плівкових аналогових носіях (касети та бобіни). Попередній варіянт систематизації цих плівок зафіксований в «Абетковому реєстрі записів фоноархіву Радіо Свободи» (станом на 15 червня 2005 року). Загалом у реєстрі представлено 830 найменувань записів — переважно без уточнення, частково з пов'язаними окремими прізвищами композиторів, письменників, виконавців, акторів і читців, святковими подіями, музичними колективами, концертами тощо. Фахової систематизації перелік не містить, відсутня конкретна інформація щодо часових вимірів, а також композиторського чи виконавського авторства творів.

Проблематику звукозаписної діяльности в середовищі української діяспори слід розглядати у двох площинах авдіотворчости — як видання на окремих носіях (платівки, бобіни, касети, диски) і як записи (участь) у медіапроєктах (радіо, телебачення, інтернет). Серед історичних джерельних матеріялів та авдіозаписів медіаресурсів, зокрема щодо Радіо Свободи — видання

[5] Максимюк С. Голкою по платівках. З історії українського звукозапису та дискографії. Львів; Вашингтон: В-во Укр. Католиц. ун-ту, 2003. — С. 57.

[6] Дутчак В. Форми, жанри і стилі виконавства в бандурному мистецтві українського зарубіжжя: звукове відтворення. Етнос і культура. Часопис Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: збірник науково-теоретичних статей. Гуманітарні науки [гол. ред. В. І. Кононенко]. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2011–2012. № 8–9. — С. 142.

«Говорить Радіо Визволення»[7] (1956, 1957), «Говорить Радіо Свобода» (1962), монографія О. Ремовської «Говорить Радіо Свобода». Історія української редакції» (2014)[8], а також безпосередня інформація з їх вебсайту[9]. Дослідники зосереджуються на історично-політичних аспектах діяльности радіо, діячах журналістики, частково на редакційній політиці та тематичній сітці мовлення. Культурно-мистецька сфера радіопередач ще не ставала предметом наукових досліджень. Аналіз авдіоархіву УВУ дасть змогу не лише зацікавити дослідників, але й сприяти процесу оцифрування записів митців української діяспори.

Сфера звукозаписів — окрема сторінка культурно-мистецьких здобутків українців за кордоном. Дослідник цього напряму Степан Максимюк зазначав: «Записи накладають на нашу еміграцію певний відбиток, це сліди нашого росту, наш вклад у загальноукраїнську духовну скарбницю»[10]. Каталоги звукозаписів становлять окрему галузь джерелознавства — дискографію[11]. Поряд із безпосередніми звуковими, постають і системні текстові каталоги, що узагальнюватимуть інформацію щодо композиторів, виконавців, часу і місця запису чи концертного виступу. «Колись, як культурній нації, прийдеться такі каталоги видати, бо це виявлятиме нашу національну зрілість та вміння шанувати здобутки минулих поколінь», — підкреслював С. Максимюк[12].

Наукова робота над недослідженими архівними авдіозаписами УВУ розпочалася в період стажування автора статті професора Мирона Черепанина (травень–червень 2022 р.), завдяки пропозиції тодішнього архіваріуса УВУ о. Віктора Головача оцифрувати неопрацьовані музичні та літературні звукові матеріяли. Відсутність аналогової апаратури для відтворення записів унеможливлювала доступ користувачів до авдіоархіву УВУ. Постало питання оцифрувати, систематизувати, каталогізувати та науково опрацювати матеріяли авдіоархіву. Ініціятиву перебрали професори катедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Віолетта Дутчак та Мирон Черепанин.

---

[7] Говорить Радіо Визволення: збірка матеріялів української редакції. Кн. 1. Мюнхен: Заходом Української Редакції Радіо Визволення, 1956. 144 с.; Говорить Радіо Визволення: збірка матеріялів української редакції. Кн. 2. Мюнхен: Заходом Української Редакції Радіо Визволення, 1957. 144 с.

[8] Говорить Радіо Свобода: збірка матеріялів української програми. Кн. 3. Мюнхен: Заходом Української Редакції Радіо Свобода», 1962. 223 с.

[9] Радіо Свобода. https://www.radiosvoboda.org/

[10] Максимюк С. Голкою по платівках. З історії українського звукозапису та дискографії. Львів; Вашингтон: В-во Укр. Католиц. ун-ту, 2003. — С. 67.

[11] Дискогра́фія (фр. disque — диск, платівка та грец. grapho — пишу) — опис змісту й оформлення платівок, каталоги, переліки, розділи періодики з анотованими списками дисків, записами видатних виконавців, нотографією, викладом змісту, рецензіями, книгами тощо. https://uk.wikipedia.org/wiki/.

[12] Максимюк С. Голкою по платівках. З історії українського звукозапису та дискографії. Львів; Вашингтон: В-во Укр. Католиц. ун-ту, 2003. — С. 71.

Було розпочато реалізацію міжнародного наукового проєкту «Українська культурно-мистецька спадщина у фондах Архіву Українського вільного університету: оцифрування і наукове осмислення». Першим етапом стало підписання у грудні 2022 року Меморандуму про співпрацю між Прикарпатським національним університетом ім. В. Стефаника (Івано-Франківськ, Україна) та Українським вільним університетом (Мюнхен, Німеччина) від імени ректорів навчальних закладів: проф. Марії Пришляк (УВУ) і проф. Ігоря Цепенди (ПНУ ім. В. Стефаника). Перший технічний етап практичної реалізації проєкту у січні–лютому 2023 року охопив аналіз стану записів, вирішення організаційних проблем щодо реалізації поставлених завдань, підбору й апробації відповідної апаратури, способів технічного налаштування для оцифрування записів. Спочатку виконавці мали упорядкувати плівки. Критеріями диференціяції постали: технічні характеристики авдіоносіїв та тематичні і жанрові напрями. На першому етапі було виявлено 500 плівок із музичними записами. Фіксація й прослуховування авдіозаписів у цифровому форматі, використовуючи аналогові плівкові магнітофони та відповідні комп'ютерні програми, дали змогу фахово облікувати плівки, каталогізувати та систематизувати. Кожен із авдіофайлів потребував ідентифікації місця й часу запису, переліку музичних творів, їх композиторів/авторів та виконавців.

Аксіологічне значення авдіозаписів полягає не лише у мистецько-інтерпретаційній характеристиці композиторської чи народної творчости. Вони становлять додаткову складову комунікативної функції мистецтва. В інонаціональних умовах буття українські митці не завжди мали можливість репрезентувати свої здобутки для співвітчизників через організовану концертну чи гастрольну діяльність. Тому авдіозаписи ставали комунікацією зі слухачами, сприяли збереженню мови, співу, інструментальної гри, жанрово-стильових особливостей національної музики для всіх українців, незалежно від географії їх проживання.

Цільовими орієнтирами технічної підготовки проєкту стало: придбання і налаштування необхідної для відтворення записів апаратури (оригінальних магнітофонів «Астра», «Маяк», «Юпітер», «Panasonic»), спеціяльного комп'ютерного програмного забезпечення для практичного процесу оцифрування. Безпосередні процеси оцифрування плівок було розпочато в січні–лютому і продовжено у червні–липні 2023 року. Найважливішим завданням було упорядкувати плівки за певними напрямами, диференціювавши їх на музичні та літературні записи. Наявні в архіві бобіни відрізнялися відповідними розмірами й якістю аналогових носіїв — бобіни форматів 3M Scotch 212 550 м, 35 мкр., Scotch 3M Magnetic Tape 175 Superlife, Vintage Scotch Magnetic Tape Reel to Reel 111-12 Plastic Splice Free 1200 ft, а також касети МК60 (побутові й студійні носії). Записи були поділені за жанровими напрямами музики та систематизовані в електронному обліковому

журналі. Кожна оцифрована бобіна фіксувалася під певним номером. У журналі також фіксувалася орієнтовна інформація, подана на обкладинці, іноді із закладених разом з плівкою друкованих програм, а також частково з анонсів музичних передач і концертів, озвучених в процесі запису. Ця інформація, хоча й не завжди наявна, допомогла учасникам проєкту детальніше опрацювати зміст звукового матеріялу на початковому етапі роботи, а саме — створенні робочого каталогу музичних авдіозаписів.

Жанрові напрями музики, зафіксовані у тематичних папках, формувалися за відпрацьованою схемою, відповідно до певного виду музичного мистецтва. Загальна кількість оцифрованих музичних авдіозаписів — 436 одиниць (середня тривалість — 1,5 години). Створено 17 жанрових розділів, кожен з яких має певну кількість музичних файлів (у переліку ця кількість вказана в дужках), а також анотований тематичний каталог до кожного розділу. У подальшому етапі музикознавчого і культурологічного аналізу звукового матеріялу цей каталог буде суттєво доповнений і розширений через поглиблене вивчення записів та пошуку інформації з інших наукових джерел.

За підсумками Першого етапу оцифрування музичних авдіозаписів робоча систематизація звукового матеріялу представлена наступним чином:

1. «Бандурне мистецтво» (54) охоплює авдіозаписи із власних заходів та передач Радіо Свободи, на якому транслювалися концертні записи, зустрічі, інтерв'ю солістів-бандуристів та інструкторів-педагогів курсів гри на бандурі при УВУ з США, Канади, Німеччини, України, що відбувалися упродовж 80 – початку 90-х рр. XX ст. Ці архівні матеріяли засвідчують зацікавленість бандурним мистецтвом у світі як однією з культурно-мистецьких форм ідентифікації українців за кордоном. В авдіоколекції архіву УВУ (60–90-х рр. XX ст.) бандурне мистецтво представлене творчістю солістів і колективів закордоння (Г. Китастого, З. Штокалка, М. Дейчаківського, М. Фаріона, Ю. Китастого, О. Левчишин-Попович, ансамблю «Бандура» з Перемишля; ансамблю бандуристів з Ґданська; дуету сестер Дерев'янко з Бельгії; Капели бандуристів ім. Т. Шевченка Північної Америки), а також України (О. Стахіва, В. Жданкіна, В. Кушпета, Г. Менкуш, К. Новицького, Р. Гриньківа, дуету «Сад пісень» Т. Лободи і М. Берегового, сімейного тріо родини Баранів, Державної Капели бандуристів України), концертними виступами-звітами за підсумками навчання на Курсах гри на бандурі при УВУ. У звукозаписах представлені думи, пісні, духовні псалми, інструментальні твори, колядки і щедрівки (у сольному та ансамблевому виконанні), лекції дослідників історії бандури та кобзи тощо[13].

[13] Дутчак В. Промоція бандурного мистецтва за кордоном на зламі 80–90-х рр. XX століття: (за документальними та аудіальними джерелами архіву Українського вільного університету). Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво, 6 (1), 2023. — С. 100–114.

2. «Вокальне мистецтво» (16) представляють відомі співаки української діяспори, виконавці української народної та класичної музики — Ганна Кузьміна-Шерей, Орест Руснак, Марта Кокольська, Йосип Гошуляк, Ганна Ратушна, Михайло Мінський, а також виконавці — Орися Бала, Тіна Зайло, Клавдія Таранова, Наталка Баумш, Валентина Забажан. В концертних залах Європи гастролювали також виконавці з України — Ольга Басистюк, Белла Руденко.

3. «Колядки та щедрівки» (27) охоплюють різдвяний та великодній спів маловідомих і популярних українських календарних пісень, вертепних дійств. Їх виконують діти, ансамблі бандуристів, аматорські та професійні колективи діяспори («Діброва», «Журавлі», «Прометей», хор Організації українських жінок в Німеччині), а також України (хор ім. Григорія Верьовки, «Трембіта»).

4. «Естрадне мистецтво» (15). У цьому жанрі переважають записи концертів відомих серед української діяспори вокальних ансамблів «Верховина», «Веснівка», квартету Бемка, виконавця-акордеоніста Бориса Весела. Серед українських колективів — вокально-інструментальні ансамблі «Кобза», «Краяни», «Львівські музики». У виконанні названих колективів звучать популярні українські народні пісні та інструментальні мелодії в естрадному аранжуванні.

5. «Композитори-класики» (13). Наповнення цього жанру академічного мистецтва складають записи фортепіянних та камерних творів Василя Барвінського у виконанні піяніста Любомира Горницького (1956 рік). У записах представлена фортепіянна музика українських композиторів XIX століття, а також симфонічні твори Д. Бортнянського, М. Лисенка, Б. Кудрика, Д. Ревуцького, А. Штогаренка, Г. Майбороди, В. Рунчака. Особливу мистецьку вартість становить історичне виконання кантати-симфонії «Кавказ» Станіслава Людкевича, яка прозвучала у 1980 році за участі Львівської хорової капели «Трембіта» під диригентурою Миколи Колесси.

6. Камерно-інструментальне мистецтво (9). Його основу складають дует Тетяни Лободи (бандура) і Миколи Берегового (скрипка-альт), творчість скрипаля Романа Придаткевича, Аристида Вирсти, піяністки Юліани Осінчук.

7. «Концертів музичних колективів» (27). Цю групу представляє розмовний жанр популярного гумориста і сатирика, актора і перекладача, автора п'єс і повістяра Миколи Понеділка. Зафіксовано записи виступів українських дітей-композиторів з Одеси у Мюнхені, великої концертної програми з нагоди зустрічі студентської молоді Львова і Мюнхена, концертів до ювілейних дат (з нагоди посвячення Св. Софії), музичних виступів в УВУ. Велику мистецьку вагу і національно-патріотичне піднесення мали «Дні культури України в Баварії» (1990), в яких брали участь українські артисти. До концертних програм входили також стрілецькі, пластові патріотичні пісні і марші, українські пісні та романси з фестивалю у Нью-Джерсі. Великий

інтерес викликають виступи інструментальних ансамблів народної та естрадної музики, які виконують обробки українських мелодій, сюїти на українські теми, українські марші, популярні інструментальні хіти. Серед інших записів — трансляція концертів оркестру естради зі США, Піддуклянського ансамблю з Пряшева (керівник Степан Цимбора), Поліського академічного ансамблю пісні і танцю «Льонок» ім. Івана Сльоти з Житомира, Гуцульського академічного ансамблю пісні і танцю з Івано-Франківська, артистів з Тернополя, симфонічно-хорового концерту до ювілею М. Лисенка (Буенос-Айрес).

8. «Лекції, спогади, промови» (7). Живі голоси з минулого звучать у лекційних виступах проф. Юрія Станішевського (1990), в доповідях режисера і читця Йосипа Гірняка про Катерину Рубчакову, організовані в рамках зустрічей зі студентами і колективом УВУ. Відтворені промови диригента Мирослава Антоновича під час гастролей Візантійського хору до Мюнхена, а також Великодні проповіді о. Любомира Гузара.

9. «Літургії» (64). Вагому частину цього жанрового напряму займають традиційні літургійні дійства, панахиди, Воскресні утрені, церковні піснеспіви. Тут можна почути унікальні записи православних і католицьких Служб Божих за участі відомих українських кардиналів і архиєпископів, зокрема Йосипа Сліпого, Мстислава, Мирона Мольчка, а також Різдвяні та Пасхальні архієрейські літургії з українських храмів Нью-Йорка, Лос-Анжелеса, Ватикану, Відня, Парижа, Мюнхена. Окремо варто виділити численні записи концертів духовної музики хору церкви Св. Варвари під егідою Андрія Гнатишина та інших хорових колективів з Ванкувера, Едмонтона, Торонто. Окремим підрозділом додаються релігійні програми на Радіо Свобода, серед яких проповіді Любомира Гузара, інтерв'ю з Архиєпископом Мирославом Скрипником (1963), передачі про 200-ліття церкви Св. Варвари, Церковний собор 1640 року тощо.

10. «Мелодії Прикарпаття» (7). Змістовне наповнення розділу складають записи мелодій Гуцульщини, коломийок, троїстих музик, які озвучують музиканти української діяспори, співачка Галина Ільєва з Городенківщини, професійні колективи Прикарпатського краю, зокрема «Гуцульський ансамбль пісні і танцю». Пісні місцевих композиторів Дмитра Циганкова, Богдана Юрківа також звучали за межами України і були озвучені на Радіо Свобода.

11. «Оперне мистецтво» (7). Записи цього музичного жанру привернули нашу увагу операми Миколи Аркаса «Катерина» (1961) та Миколи Лисенка «Тарас Бульба» і «Наталка Полтавка». Історія їх постановок та імен виконавців — завдання наступного етапу наукового дослідження. Крім опер, озвучено арії з українських опер у виконанні співаків української діяспори.

12. «Оркестрове мистецтво» (13). Серію цих записів представляють колективи як діяспори, так і України. У цифровому форматі відтворе-

но звучання інструментальних творів ансамблю Павла Вірського, ансамблю народної музики «Медікус», популярних українських народних мелодій. Велике зацікавлення викликала музика з фільму про емігрантів, у якій відчутний вплив американського стилю «кантрі». Неабияку увагу музикантів-інструменталістів привертає запис концерту мандолінового оркестру з Відня під керівництвом Кирила Цепенди.

13. «Передачі Радіо Свобода» (100). Цей напрям охоплює найбільшу кількість записів і є основою архівного фонду УВУ. Передачі відрізняються чіткою структурою і побудовані за складеним заздалегідь сценарієм. Вони містять вступну частину, відзначаються цілістю розкриття анонсованої теми. Більшість тематичних передач несуть інформативно-пізнавальний характер. Їх фахово підібраний музичний супровід приваблює слухача і викликає інтерес. Тематика передач охоплює найрізноманітніші сфери суспільно-політичного, літературного і музичного життя. Практично всі розділи, які є в переліку робочого каталогу, відображені в редакційному портфелі Радіо Свободи. Їх ведуть відомі журналісти і диктори української діяспори — Ганна Бойчук, Емма Андієвська, Юрій Лавриненко, Йосип Гірняк. Окремими підрозділами виділені передачі Радіо Свободи щодо бандурного мистецтва (Володимира Луціва, Галини Менкуш, Григорія Китастого, Остапа Стахіва), оперних постановок (опери «Ноктюрн» М. Лисенка, про гастролі оперного театру, рок-опери «Ісус Христос»), вокального мистецтва (Белли Руденко, Ганни Шерей, Андрія Добрянського, Михайла Мінського, Клима Чічки-Андрієнка, Володимира Івасюка), інтерв'ю (Мирослави Фодчук, Мирослава Антоновича, Михайла Заблоцького, Романа Рудницького, Миколи Кулика, Валер'яна Ревуцького, Миколи Гнатюка, Романа Реваковича, Василя Жданкіна, Володимира Головка), творчости композиторів (Нестора Нижанківського, Бориса Кудрика, Антіна Рудницького, Миколи Лисенка, Станіслава Людкевича, Миколи Фоменка, Миколи Леонтовича), а також трансляції літургій, колядок та щедрівок, передачі радіо-журналу «Ластівка».

14. «Пісні та романси» (32). Розділ присвячений маловідомим та популярним українським народним пісням і романсам, які виконують українські співаки у сольному, ансамблевому і хоровому виконавстві з різними формами співу (a-capella) та супроводу (фортепіяно, інструментальний ансамбль, оркестр). Групу бардів України представляють Андрій Панчишин, Тризубий Стас, Василь Жданкін.

15. «Пісні Українських Січових Стрільців та національної скаутської організації «Пласт» (13). Репертуар цього напряму складають стрілецькі та патріотичні пісні у виконанні співаків української діяспори та виконавців з України (Марія Бойко, Станіслав Чуєнко). Композиції, присвячені УСС записані з концерту львівського фольклорного театру Товариства «Лева» (художній керівник Остап Стахів). Пластовий рух відтворюють записи зустрічі

пластунів Німеччини, а також пластових пісень та молитви «Отче наш» у виконанні хору «Діброва».

16. «Хорова музика» (31). Серед музичних записів переважають концертні виступи хорових колективів, засновниками і керівниками яких були знамениті українські диригенти — Андрій Гнатишин (хор церкви Св. Варвари), Мирослав Антонович («Візантійський хор»), Нестор Городовенко (хор «Україна»), Роман Ревакович (хор «Журавлі»), Василь Кардаш (хор «Прометей»). Плівки зберігають не лише музичні номери, а також коментарі, інтерв'ю і промови цих музикантів.

17. «Шевченківські урочистості» (5). Шевченківські святкування і концерти виділені окремим розділом. Серед них увагу привертає епохальна подія — відкриття пам'ятника Тарасу Шевченку у Вашингтоні 27 червня 1964 року за участи голови НТШ Романа Смаль-Стоцького, президента США Двайта Айзенхавера та конгресменів. Учасником цих урочистостей була тодішня пластунка, а нині Ректор УВУ, проф. др. Марія Пришляк.

18-м пунктом планується наступний етап Міжнародного проєкту у співпраці УВУ та ПНУ ім. В. Стефаника, а саме процес оцифрування авдіозаписів за тематичним напрямом ***«Літературні студії».*** У фондах архіву нараховується більше 300 неоцифрованих бобін, робота над якими запланована на 2024 рр. Це передачі Радіо Свободи про сучасних і репресованих українських письменників, мовознавців, діячів національно-визвольного руху та культури. Авдіоархів включає також плівки, присвячені трагедіям українського народу в часи Голодомору, дисидентського руху та політичної еміграції.

Підсумком першого етапу роботи за 2023 рік є оцифрування, систематизація і підготовка робочого каталогу музичних авдіозаписів у фондах архіву УВУ. Комплексне опрацювання цього матеріялу у формі наукових статей, а також запланованої наукової монографії доповнить скарбницю національної спадщини українців і послужить справі промоції української культури у світовому контексті.

Українці, які вимушено жили за межами рідної землі, своєю подвижницькою діяльністю на ниві освіти й культури оживляли національну ідею, створювали культурні осередки, наукові інституції й музичні колективи. Цим самим вони наближали здобуття незалежности і свободи для України. Оцифрування музичного архіву УВУ надасть дослідникам важливий емпіричний матеріял для наукової праці, а викладачам і студентам — наочні дані для вивчення здобутків українців за кордоном XX ст.